

Rigsdagstidende.

1851. Forhandlingerne paa Folkethinget. № 405.

Anden Session.

104de Møde.

Torsdagen den 6te Marts

(Fortf.)

Kampmann (fortsat): Efter den hele Maade, hvorpaa jeg maa betragte dette Forhold, holder jeg mig overbevist om, at man maa slutte sig til Gudsforholdenes historiske Udvikling, og i Genhold dertil indrette Loven. Naar en Gaard bliver fæstledig, saa er der visse Tilfælde, hvor ifølge hin sædvanmæssige Ret Godseieren har aldeles fri Haand over Gaarden; f. Ex., naar en Fæster dømmes fra sin Gaard, saa er der ikke Spørgsmaal om, at jo vedkommende Godseier ved Bortfæstning igjen kan søge at gjøre sig den saa frugtbringende som mulig; der er ogsaa flere andre Tilfælde, hvori Gaarden bliver, som man kalder det, aldeles fæstledig. Disse Tilfælde, hvori Gaarden efter den sædvanmæssige Ret bliver aldeles fæstledig, vilde jeg adskille fra de almindelige Tilfælde; i de Tilfælde, hvor Gaarden er aldeles fæstledig, der finder jeg ikke, at der kan være nogenfomhelst Betænkelse ved, at man overlod det til Godseieren at sætte Gaarden til Auction, og at beholde hele Kjøbesummen; i de Tilfælde derimod, hvor Gaarden ikke saaledes er fæstledig, navnlig hvor Fæsteren har efterladt sig Arvinger, der ifølge Sædvane antages, at have en fortrinnsvis Afgang til Gaarden, i alle disse Tilfælde skulde Sagen ordnes saaledes: man skulde overlade til Godseieren, om han kunde enes med vedkommende Fæsters Barn eller Svigerbarn om Gaardens Bortfæstning paa Ny, og, kunde han ikke enes med En af dem derom, da, men ogsaa først da, skulle vedkommende Livsarvinger have Ret til at forlange Gaarden sat til Auction, og blive disse derefter at tillægge en Trediedeel af Auctionsbeløbet. Man vil sige,

at dette meget nærmer sig det Forslag, som var fremkommet i sin Tid fra den forrige Indenrigsminister, men der er dog flere Punkter, hvori det er afvigende derfra. Jeg sætter nemlig megen Pris paa Bestemmelsen i § 1, at Fæstevangen en Tid skal vedblive, og dernæst, for det Andet, vil jeg ikke, at Lovet skal gaae ud derpaa, at Gaarden, ved indtræfende Fæsteledighed, ikke paany maa bortfæstes. Jeg troer, at et udtrykkeligt Forbud mod Bortfæstning ikke er tilraadeligt, hvorefter Vedkommende i saa Henseende skulde kunne vælge overensstemmende med, hvad de antog meest stemmende med deres Lærv. Endeligen grunder jeg vedkommende Livsarvingers Afgang til en vis Dvotadeel af Gaardens Verdi ingenlunde paa Theorien om Fæstevang; jeg er nemlig af den Formening, at Fæstevang udenfor Gudsforholdene ikke har nogen synderlig Betydning; jeg grunder derimod Afdgangen til hin Dvotadeel paa den hele historiske Udvikling (Tscherning: Hør!), som Gudsforholdene hos os have modtaget (B. Christensen: Det er rigtigt!). Hin Theorie om Fæstevang troer jeg er noget kunstig og ikke sand; der siges, at Fæstevangen tilflyder Staten, og Staten transporterer derefter denne Fæstevang, eller rettere dennes Verdi, til vedkommende Fæstere; forsaavidt derimod der ikke er Tale om Fæstegodser, men om almindeligt Selveiergods, som jo ogsaa ved Lovgivning er Fæstevangen undergivet, saa fingerer man, at Staten sjanter Eierne af disse Gaarde Verdien af Fæstevang. Dette troer jeg er en Fiction; i det Mindste holder jeg mig overbevist om, at paa mangfoldige Selvelerdistricter vilde vedkommende Selveiere aldeles ikke kunne fatte dette; de vide ofte aldeles ikke, at der paahviler deres Gaarde nogenfomhelst Fæstevang, og de vilde ikke sjonne paa denne